

УДК 378.018.8:316.47-057.4]:378.147](045)

https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-10(18)-299-310

Совгіра Світлана Василівна доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри хімії та екології, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, https://orcid.org/0000-0002-8742-7773

РОЛЬ АКСІОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІОНОМІЧНОЇ СФЕРИ

Анотація. У статті розглянуто аксіологічний підхід як одну з провідних методологічних основ професійної підготовки майбутніх фахівців соціономічних спеціальностей. Обґрунтовано актуальність його впровадження в умовах сучасних суспільних трансформацій, цифровізації та воєнних викликів, що зумовлюють необхідність переорієнтації освітнього процесу на формування ціннісних орієнтирів та соціальної відповідальності здобувачів освіти. Визначено, що ефективність професійної підготовки залежить від гармонійного поєднання знань, практичних умінь і системи цінностей, які забезпечують здатність майбутніх фахівців діяти у сфері «людина – людина». У статті акцентовано на специфіці соціономічних професій, які потребують від фахівця високого рівня моральної стійкості, готовності до взаємодії в умовах соціальної напруги та прийняття рішень у складних обставинах. Проаналізовано методологічні засади аксіологічного підходу, зокрема інтеграцію гуманістичних і професійно орієнтованих складових, взаємозв'язок із компетентнісним підходом та принцип ціннісної інтеграції у зміст освітніх програм. Особливу увагу приділено практичним аспектам реалізації аксіологічного підходу: використанню кейс-методу, тренінгів, рольових ігор, соціально орієнтованих проєктів та організації педагогічної практики здобувачів. Доведено, що результатом аксіологічно орієнтованої підготовки є формування соціальної компетентності майбутніх фахівців соціономічних спеціальностей, яка охоплює комунікативні навички, здатність до емпатії, культуру співпраці та готовність до морального вибору. Проаналізовано міжнародний досвід, який підтверджує універсальність аксіологічного підходу та його значущість для формування професійної відповідальності. Окреслено перспективи подальшого розвитку цього підходу в українській освіті, що пов'язані з цифровізацією, адаптацією зарубіжних практик та підсиленням гуманістичного потенціалу вищої освіти.

Ключові слова: аксіологічний підхід; професійна підготовка; соціономічні спеціальності; ціннісні орієнтири; соціальна компетентність; цифровізація освіти, майбутні фахівці.

Sovhira Svitlana Doctor of pedagogical sciences, professor, professor of the Department of Chemistry and Ecology, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, https://orcid.org/0000-0002-8742-7773

THE ROLE OF THE AXIOLOGICAL APPROACH IN THE TRAINING OF FUTURE SPECIALISTS IN THE SOCIO-ECONOMIC SPHERE

Abstract. The article considers the axiological approach as one of the leading methodological foundations of professional training of future specialists in socionomic specialties. The relevance of its implementation in the conditions of modern social transformations, digitalization and military challenges is substantiated, which necessitate the reorientation of the educational process to the formation of value orientations and social responsibility of education seekers. It is determined that the effectiveness of professional training largely depends on the harmonious combination of knowledge, practical skills and a system of values, which ensure the ability of future specialists to act in the "person - person" sphere. The article focuses on the specifics of socionomic professions, which require a specialist to have a high level of moral stability, readiness to interact in conditions of social tension and make decisions in difficult circumstances. The methodological principles of the axiological approach are analyzed, in particular, the integration of humanistic and professionally oriented components, the relationship with the competency-based approach and the principle of value integration into the content of educational programs. Particular attention is paid to the practical aspects of implementing the axiological approach: the use of the case method, trainings, role-playing games, socially oriented projects and the organization of pedagogical practice of applicants. It is proven that the result of axiologically oriented training is the formation of social competence of future specialists in socionomic specialties, which includes communication skills, the ability to empathy, a culture of cooperation and readiness for moral choice. International experience is analyzed, which confirms the universality of the axiological approach and its significance for the formation of professional responsibility. Prospects for the further development of this approach in Ukrainian education are outlined, which are associated with digitalization, adaptation of foreign practices and strengthening the humanistic potential of higher education.

Keywords: axiological approach; professional training; socionomic specialties; value orientations; social competence; digitalization of education, future professionals.

Постановка проблеми. У сучасному суспільстві відбуваються глибокі соціальні, економічні та культурні трансформації, що висувають нові вимоги до підготовки фахівців соціономічної сфери – педагогів, психологів, соціальних працівників, юристів, менеджерів соціальних інституцій. Від рівня їхньої профе-

сійної компетентності, здатності до ефективної комунікації, соціальної відповідальності та морально-етичної стійкості залежить якість взаємодії між людьми, розвиток соціальних інститутів та збереження суспільної стабільності [11].

Традиційна освітня парадигма, що акцентувала увагу здебільшого на знаннях і практичних уміннях, не може повною мірою забезпечити підготовку фахівця, здатного діяти в умовах швидких змін і складних соціальних викликів. Виникає потреба у впровадженні підходів, які сприяють не лише професійному, а й особистісному становленню фахівця.

Аксіологічний підхід у цьому контексті набуває особливого значення, оскільки він орієнтує освітній процес на формування системи ціннісних орієнтацій, що є підґрунтям професійної ідентичності, визначають готовність майбутніх фахівців соціономічної сфери до гуманістично спрямованої діяльності та підвищують їхню стійкість до професійних і життєвих викликів [1].

Проте, попри наявність ґрунтовних досліджень у галузі педагогіки та психології, аксіологічний підхід ще не має достатнього рівня практичної реалізації в системі професійної підготовки майбутніх фахівців соціономічних професій. Це зумовлює потребу у його подальшому теоретичному осмисленні та пошуку шляхів інтеграції в освітній процес закладів вищої освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У освіті сформовано стійке розуміння аксіологічного підходу як методологічної основи професійної підготовки майбутніх фахівців соціономічних професій. Узагальнені висновки доводять його ефективність для формування ціннісних орієнтацій здобувачів освіти, їхньої професійної відповідальності та готовності до гуманістично спрямованої діяльності.

Зокрема, у працях Р. Довгаль наголошується, що аксіологічний підхід є підґрунтям формування ціннісних орієнтирів майбутніх педагогів професійного навчання, забезпечує єдність знаннєвого, діяльнісного й ціннісного компонентів [5]. Дослідження С. Гринюк і М. Желуденко акцентують на зв’язку між аксіологічними орієнтаціями та професійною компетентністю здобувачів, підкреслюючи, що саме система цінностей визначає якість підготовки сучасного фахівця [4].

Особливої уваги заслуговує праця Л. Кравченко, у якій обґрунтовано методологічні засади аксіологічного підходу та окреслено принципи його інтеграції у навчальний процес закладів вищої освіти [7]. Практичний аспект проблеми розкривають Н. Мукан, Н. Чубінська та С. Наконечна, які аналізують механізми впровадження аксіологічних орієнтирів у підготовку сучасного фахівця через інтерактивні методи, рольові ігри та рефлексивні практики [9].

У дослідженнях Т. Тюльпи [10] окреслено важливість аксіологічного підходу для формування соціальної компетентності майбутніх фахівців соціономічних спеціальностей, Т. Варенко [1] наголошує на його доцільності у сучасній системі вищої педагогічної освіти. С. Вітвицька підкреслює значення аксіологіч-

ного виховання у становленні майбутнього вчителя, що дозволяє закріплювати гуманістичні ідеали та професійну етику [2].

У зарубіжних працях O. Kryvylova, N. Sosnickaya, K. Oleksenko аксіологічний підхід розглядається як ключовий у психологічно-педагогічній підготовці нового покоління вчителів [11]. K. Shahobitdinov трактує його як засіб розвитку професійної відповідальності та становлення «професійного Я» майбутнього педагога [12].

Останні дослідження І. Іскерського демонструють особливу роль аксіологічного підходу в умовах воєнного стану, коли від майбутніх фахівців соціономічної сфери очікують стійкості, здатності підтримувати гідність людини та забезпечувати соціальну згуртованість [6]. Паралельно С. Гвоздій розглядає аксіологічний вимір підготовки як чинник формування безпеки життєдіяльності та професійної діяльності [3]. У роботах Г. Кузан наголошено на відповідності аксіологічного підходу сучасним вимогам і реаліям, що диктує потребу його системної інтеграції в освітні програми [8].

Вітчизняні й зарубіжні дослідження підтверджують, що аксіологічний підхід є невід'ємною складовою професійної підготовки майбутніх спеціалістів соціономічної сфери, проте потребує подальшого розвитку практичних механізмів реалізації, створення інструментів оцінювання ціннісних результатів та адаптації до умов суспільних криз.

Метою статті є дослідження ролі аксіологічного підходу у підготовці майбутніх фахівців соціономічної сфери.

Виклад основного матеріалу. Професійна підготовка фахівців соціономічних спеціальностей (учителів, психологів, соціальних працівників, менеджерів соціальної сфери тощо) ґрунтується на особливій системі взаємодії з людьми, що вимагає сформованої системи цінностей, високого рівня комунікативної культури та готовності до прийняття відповідальних рішень. Саме тому аксіологічний підхід набуває статусу методологічної основи, що визначає зміст, форми та методи освітнього процесу. Його головним завданням є інтеграція професійних знань із ціннісними орієнтирами, які забезпечують гармонійне поєднання гуманістичних і соціально значущих аспектів діяльності.

Особливості соціономічних професій зумовлюють необхідність підготовки майбутніх фахівців до роботи в умовах невизначеності, соціальної напруги та значних ризиків. Як зазначає С. Гвоздій, одним із ключових напрямів є підготовка здобувачів до забезпечення безпеки життя і професійної діяльності, що безпосередньо пов'язане з їхніми ціннісними установками та ставленням до професійної відповідальності [3]. Аксіологічний підхід дозволяє сформувати у здобувачів усвідомлення важливості морально-етичних норм, які стають внутрішніми регуляторами поведінки під час виконання професійних обов'язків.

В умовах сучасних суспільних трансформацій, зокрема воєнного стану, аксіологічний вимір професійної підготовки набуває ще більшої актуальності.

І. Іскерський підкреслює, що підготовка фахівців соціономічних спеціальностей у таких умовах має враховувати не лише освітні стандарти, а й завдання формування стійкої системи цінностей, яка забезпечує здатність діяти в екстремальних ситуаціях [6]. Це стосується як учителів, що працюють із дітьми в умовах психологічного навантаження, так і соціальних працівників чи психологів, діяльність яких безпосередньо пов'язана з подоланням кризових наслідків війни.

Розглядаючи аксіологічний підхід як інструмент професійної підготовки, варто виділити кілька ключових його функцій. По-перше, він виконує світоглядну функцію, формуючи у студентів цілісне уявлення про місце людини та суспільства у сучасному світі. По-друге, виховна функція акцентує увагу на формуванні гуманістичної позиції, що передбачає орієнтацію на цінності людської гідності, свободи та відповідальності. По-третє, регулятивна функція полягає у виробленні норм поведінки, які забезпечують ефективність професійної взаємодії в системі «людина – людина».

Аксіологічний підхід передбачає не лише передавання знань про цінності, а й створення умов для їх особистісного прийняття здобувачами освіти. Це досягається завдяки впровадженню практико-орієнтованих методів навчання, таких як аналіз ситуацій, дискусії, рольові ігри, моделювання соціальних кейсів. Подібні методи дозволяють студентам не тільки засвоїти професійні знання, а й відпрацювати моделі поведінки, що базуються на ціннісних орієнтирах.

Таким чином, аксіологічний підхід у професійній підготовці фахівців соціономічних спеціальностей виявляється не лише важливим елементом освітнього процесу, а й фундаментом формування їхньої ціннісної сфери та соціальної відповідальності. Водночас постає потреба у чіткому методологічному обґрунтуванні цього підходу, що дозволить систематизувати його принципи та визначити шляхи практичної реалізації. Саме методологічні засади аксіологічного підходу створюють основу для його інтеграції в сучасну систему професійної підготовки.

Методологічні засади аксіологічного підходу у професійній підготовці майбутніх педагогів і фахівців соціономічних спеціальностей ґрунтуються на поєднанні філософських, педагогічних та психологічних основ. Аксіологія як наука про цінності закладає підґрунтя для формування особистості, здатної усвідомлювати значення професійної діяльності не лише у вузькому функціональному, а й у суспільному та культурному вимірі. Застосування цього підходу дозволяє інтегрувати знання, уміння й навички із системою морально-етичних і професійних орієнтирів, що визначають якість і результативність підготовки.

Як зазначає Л. Кравченко, методологічна специфіка аксіологічного підходу полягає в тому, що він забезпечує узгодження гуманістичної та професійно-

орієнтованої складових освітнього процесу, створюючи умови для цілісного розвитку майбутнього фахівця [7]. Це означає, що освітні програми мають будуватися не лише на базі предметних знань, але й на формуванні цінностей гуманізму, відповідальності, толерантності, демократичності.

Ключовим методологічним принципом аксіологічного підходу є орієнтація на цінність особистості. Професійна підготовка майбутніх учителів і соціономічних фахівців передбачає визнання студента не лише об'єктом навчання, а й активним суб'єктом, який має власні переконання, мотивацію та ціннісні пріоритети. Це потребує застосування діалогічних і інтерактивних форм взаємодії у навчальному процесі, що сприяють розвитку рефлексії та усвідомленню студентами власної освітньої траєкторії.

Важливим аспектом методології є інтеграція аксіологічного підходу з компетентнісним. Сучасні освітні стандарти спрямовані на формування ключових та професійних компетентностей, які у свою чергу неможливо реалізувати без системи ціннісних орієнтирів. Як зазначає Г. Кузан, у сучасних умовах зростає потреба в підготовці фахівців, які здатні поєднувати професійні знання з етикою відповідальності та здатністю до прийняття морально обґрунтованих рішень [8]. Це свідчить про те, що компетентнісний і аксіологічний підходи перебувають у тісній взаємодії та взаємозалежності.

Окремої уваги заслуговує методологічний принцип ціннісної інтеграції. Його сутність полягає у включенні аксіологічних компонентів у всі рівні освітнього процесу: від змісту навчальних програм до методів оцінювання результатів навчання. Це означає, що успішність студента має оцінюватися не лише за показниками знань чи практичних навичок, але й за здатністю орієнтуватися у ціннісних ситуаціях, що виникають у професійній діяльності.

Методологічні основи аксіологічного підходу також передбачають використання інтегрованих технологій навчання, таких як проєктна діяльність, кейс-метод, соціально орієнтовані тренінги. Застосування цих методів дозволяє створити ситуації, максимально наближені до реальних умов професійної діяльності, і сприяє формуванню ціннісних орієнтирів у процесі практичного вирішення завдань.

Отже, методологічні засади аксіологічного підходу формують теоретичний фундамент для його застосування у системі професійної підготовки майбутніх педагогів та фахівців соціономічних спеціальностей. Водночас постає питання реалізації цих засад у практичній площині освітнього процесу. Саме практичні механізми дозволяють перетворити ціннісні орієнтири з абстрактних ідей на реальні професійні компетентності, що відображаються у поведінці, взаємодії та професійних рішеннях майбутніх фахівців.

Практична реалізація аксіологічного підходу у професійній підготовці фахівців соціономічних спеціальностей потребує системного включення

ціннісних компонентів у всі етапи освітнього процесу. Вона передбачає не лише формування знань про цінності, а й створення умов для їх усвідомлення, прийняття та застосування у професійній діяльності. Це досягається шляхом поєднання навчально-теоретичних занять із практико-орієнтованими завданнями, які моделюють реальні ситуації професійної взаємодії.

Важливу роль у цьому процесі відіграє викладач, який є носієм та транслятором ціннісних орієнтирів. Як зазначають Н. Мукан, Н. Чубінська та С. Наконечна, педагог має виступати не лише як фахівець із предметної галузі, а й як фасилітатор розвитку особистісних і професійних цінностей студентів [9]. Це означає, що викладачеві належить роль моделі професійної поведінки, яка демонструє, як цінності гуманізму, відповідальності та толерантності інтегруються у щоденну професійну діяльність.

Одним із найбільш ефективних засобів практичної реалізації аксіологічного підходу є використання інтерактивних методів навчання. Серед них особливе місце посідають кейс-метод, тренінги, рольові ігри, дебати, проєктні завдання. Ці методи дозволяють студентам не тільки відтворювати професійні ситуації, а й аналізувати їх з позиції ціннісних орієнтирів, розвивати здатність до прийняття морально обґрунтованих рішень. Наприклад, застосування кейсів у педагогічній підготовці дає змогу розглядати конкретні освітні та соціальні проблеми, порівнювати можливі варіанти їх вирішення та обирати найбільш ціннісно виправданий.

Особливе значення має інтеграція аксіологічного компоненту у зміст навчальних програм. Це передбачає розробку дисциплін, які безпосередньо орієнтовані на формування ціннісних компетентностей, а також включення аксіологічних модулів у наявні курси. Таким чином, студент отримує можливість засвоювати професійні знання у контексті морально-етичних категорій, що сприяє їх глибшому засвоєнню та практичному застосуванню.

Ефективною формою реалізації аксіологічного підходу є проєктна діяльність. Участь студентів у соціально значущих проєктах сприяє формуванню в них соціальної активності, відповідальності за результати спільної роботи та усвідомлення важливості власного внеску у розвиток суспільства. Такі завдання дозволяють поєднувати навчальний процес із практикою громадянської участі, що є надзвичайно актуальним у сучасних умовах.

Не менш важливим аспектом є організація педагогічної практики, під час якої майбутні фахівці мають змогу застосовувати аксіологічні принципи безпосередньо у взаємодії з учнями чи клієнтами соціальної сфери. Практика стає своєрідним полігоном, в якому відбувається перевірка сформованих ціннісних орієнтирів і вмінь діяти в ситуаціях морального вибору.

Отже, практичні механізми реалізації аксіологічного підходу у професійній підготовці майбутніх фахівців соціономічних спеціальностей демонструють його

ефективність як інструменту інтеграції знань, умінь і цінностей у єдину систему. Проте остаточним результатом такої підготовки має стати не лише сформована система ціннісних орієнтирів, а й здатність застосовувати їх у професійній діяльності. Це виражається передусім у розвитку соціальної компетентності як ключової характеристики сучасного фахівця.

Соціальна компетентність у сучасній педагогічній і психологічній науці визначається як інтегральна характеристика особистості, що поєднує систему знань, ціннісних орієнтацій, комунікативних умінь і навичок, які забезпечують ефективну взаємодію в соціумі. Вона є одним із головних результатів аксіологічно зорієнтованої професійної підготовки, оскільки безпосередньо відображає рівень сформованості гуманістичної позиції та готовності до соціально відповідальної поведінки.

Дослідження Т. Тюльпи підкреслюють, що соціальна компетентність майбутніх фахівців соціономічних спеціальностей формується на основі усвідомлення значення моральних і духовних цінностей, уміння співпрацювати, проявляти емпатію та толерантність у професійній діяльності [10]. Це означає, що підготовка майбутніх фахівців повинна включати спеціальні методики та технології, спрямовані на розвиток комунікативних і соціальних умінь.

Формування соціальної компетентності відбувається у кількох напрямах. По-перше, це розвиток комунікативних навичок, які забезпечують ефективну взаємодію з різними категоріями населення. По-друге, виховання культури міжособистісної співпраці, яка ґрунтується на взаємоповазі, відповідальності та готовності до колективної діяльності. По-третє, формування здатності до конструктивного вирішення конфліктів, що є важливим аспектом роботи педагогів і соціономічних працівників.

Соціальна компетентність також охоплює готовність до прийняття рішень у ситуаціях морального вибору. У цьому контексті аксіологічний підхід відіграє ключову роль, оскільки він дозволяє інтегрувати морально-етичні норми в професійну діяльність майбутнього фахівця. Такі рішення, стосуються питань справедливості, відповідальності, захисту людської гідності, що особливо актуально для соціономічних професій.

Важливо підкреслити, що соціальна компетентність не формується ізольовано, а є результатом комплексної взаємодії навчальних дисциплін, виховних заходів, педагогічної практики та соціально спрямованих проєктів. Практична діяльність студентів у реальних соціальних умовах створює умови для закріплення ціннісних орієнтирів та перетворення їх у стійкі поведінкові моделі.

Отже, соціальна компетентність як інтегральний результат аксіологічно орієнтованої підготовки поєднує професійні знання з ціннісними орієнтирами і забезпечує готовність майбутніх педагогів та соціономічних фахівців до ефективної взаємодії у суспільстві. Водночас важливим є вивчення міжнародного досвіду, який розкриває потенціал аксіологічного підходу у світовій освітній

практиці та дозволяє визначити перспективи його розвитку у вітчизняному контексті.

Досвід зарубіжних освітніх систем свідчить, що аксіологічний підхід є одним із провідних напрямів модернізації професійної підготовки педагогів. Він активно інтегрується в освітні програми університетів Європи та США, де особливий акцент робиться на розвитку моральних і громадянських компетентностей, відповідальності та готовності діяти в умовах глобальних викликів.

У працях O. Kryvylova, N. Sosnickaya та K. Oleksenko аксіологічний підхід розглядається як основа психологічної та педагогічної підготовки вчителів нового покоління [11]. Автори наголошують, що ключовим завданням освіти є формування особистості, здатної не лише передавати знання, а й бути провідником гуманістичних цінностей у соціумі. Для цього активно застосовуються інтерактивні технології, міждисциплінарні підходи та практика соціально значущих проєктів.

K. Shahobitdinov звертає увагу на те, що аксіологічний підхід є ефективним засобом розвитку професійної відповідальності майбутніх педагогів [12]. У контексті глобалізації та швидких соціальних змін він допомагає майбутнім фахівцям орієнтуватися в умовах невизначеності та приймати рішення на основі моральних норм і суспільних потреб. Такий підхід є універсальним інструментом для підготовки педагогів до викликів XXI століття.

Важливим є і те, що міжнародний досвід демонструє необхідність інтеграції аксіологічного підходу з цифровими технологіями. У більшості освітніх програм європейських країн акцент робиться на розвитку цифрової грамотності, але водночас наголошується, що використання цифрових інструментів має бути підпорядковане гуманістичним цінностям та принципам педагогічної етики. Це відкриває перспективи для впровадження у вітчизняну освіту змішаних моделей підготовки, які поєднують технічні навички та аксіологічні компетентності.

Перспективи розвитку аксіологічного підходу в Україні пов’язані з адаптацією міжнародного досвіду до національних реалій. Йдеться про створення освітніх програм, орієнтованих на виховання ціннісно зрілої особистості, яка здатна діяти в умовах соціальних викликів, зокрема війни, кризових ситуацій та глобальних трансформацій. Як зазначають українські дослідники, аксіологічний підхід має стати методологічним підґрунтям для інтеграції професійних знань із морально-етичними нормами, що забезпечить гармонійний розвиток особистості та суспільства.

Реалізація аксіологічного підходу у професійній підготовці майбутніх фахівців соціономічних спеціальностей вимагає системності, послідовності та методичного забезпечення. Спираючись на результати теоретичного аналізу та сучасні практики вищої освіти, можна запропонувати низку рекомендацій, спрямованих на підвищення ефективності впровадження цього підходу.

По-перше, необхідно забезпечити інтеграцію аксіологічних компонентів у зміст навчальних програм. Це може відбуватися через розробку окремих курсів із ціннісної проблематики, а також через включення ціннісно орієнтованих модулів до наявних дисциплін. Особливу увагу необхідно приділяти гуманітарним курсам, які мають потенціал для формування духовно-моральних орієнтирів студентів.

По-друге, варто систематично впроваджувати активні та інтерактивні методи навчання, що створюють умови для практичного засвоєння ціннісних орієнтирів. Серед найбільш ефективних методів можна виділити кейс-метод, тренінги, рольові ігри, моделювання професійних ситуацій, дебати. Ці форми роботи сприяють розвитку критичного мислення, комунікативних навичок, уміння співпрацювати та приймати відповідальні рішення.

По-третє, важливим завданням є підготовка викладачів як носіїв і трансляторів ціннісних орієнтирів. Педагогічні кадри повинні мати не лише високий рівень професійної компетентності, але й власну сформовану систему цінностей, що відображається у стилі їхньої роботи, педагогічній позиції та взаємодії зі студентами. Для цього доцільно організовувати спеціальні семінари, тренінги й програми підвищення кваліфікації.

По-четверте, значну увагу бажано приділяти організації навчальної практики студентів як простору для перевірки та закріплення ціннісних орієнти-рів. Практика повинна передбачати завдання, що стимулюють не лише застосування професійних знань, а й осмислення ціннісного виміру професійної діяльності. Рекомендовано залучати студентів до участі в соціально значущих проєктах, які формують досвід громадянської відповідальності та соціальної активності.

По-п’яте, доцільно розвивати міжнародне співробітництво та інтегрувати кращі зарубіжні практики. Використання досвіду європейських освітніх закладів у поєднанні з національними традиціями дозволить створити більш ефективну модель підготовки фахівців, зорієнтовану на глобальні й локальні виклики.

По-шосте, у процесі цифровізації освіти важливо забезпечити баланс між технічними інноваціями та аксіологічним наповненням навчання. Цифрові ресурси можливо використовувати не лише як інструмент передачі знань, але й як засіб формування ціннісних орієнтирів через інтерактивні завдання, онлайн-дискусії, проєкти соціальної спрямованості.

Таким чином, методичні рекомендації спрямовані на створення умов, за яких аксіологічний підхід стане дієвим інструментом у підготовці майбутніх фахівців соціономічних спеціальностей. Його ефективна реалізація можлива лише за умови поєднання змістової, методичної та практичної складових освітнього процесу.

Висновки. Аксіологічний підхід є ключовою методологічною основою професійної підготовки майбутніх фахівців соціономічних спеціальностей. Він забезпечує формування ціннісних орієнтирів, розвиток соціальної компетентності та готовність діяти відповідально у складних соціальних умовах.

Проведений аналіз засвідчує, що ефективність підходу визначається поєднанням його методологічних засад і практичної реалізації, яка включає інтерактивні методи, педагогічну практику та соціально значущі проєкти. Важливим результатом є підготовка конкурентоспроможного, гуманістично зорієнтованого фахівця, здатного інтегрувати професійні знання з морально-етичними цінностями.

Перспективи подальшого розвитку аксіологічного підходу пов'язані з адаптацією міжнародного досвіду, цифровізацією освіти та необхідністю формування стійкої системи цінностей у контексті сучасних суспільних викликів.

Література:

1. Варенко Т. К. Аксіологічний підхід та доцільність його реалізації в сучасній системі вищої педагогічної освіти. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2010. Вип. 11(64). С. 161–164.
2. Вітвицька С. С. Аксіологічний підхід до виховання особистості майбутнього вчителя. *Креативна педагогіка*. 2015. Вип. 10. С. 63–67.
3. Гвоздій С. П. Підготовка майбутніх фахівців соціономічних спеціальностей до безпеки життя і професійної діяльності як соціально-педагогічна проблема. *Педагогіка безпеки*. 2016. № 1. С. 40–47.
4. Гринюк С. П., Желуденко М. О. Аксіологічний підхід до формування професійної компетентності в майбутніх фахівців. *Modern researches in psychology and pedagogy: collective monograph*. Riga: Izdevnieciba «Baltija Publishing», 2020. С. 111–127. DOI: https://doi.org/10.30525/978-9934-588-36-5/6.
5. Довгаль Р. Г. Аксіологічний підхід як основа формування ціннісних орієнтирів майбутніх педагогів професійного навчання. *Педагогічна академія: наукові записки*. DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.15742256.
6. Іскерський І. Особливості професійної підготовки майбутніх фахівців соціономічних професій в умовах воєнного стану. *Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи*. 2024. № 2(12). С. 20–29. DOI: https://doi.org/10.31499/2706-6258.2(12).2024.315001.
7. Кравченко Л. Методологічні засади аксіологічного підходу у підготовці майбутніх викладачів закладів професійної освіти. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2023. № 3(9). С. 412–421. DOI: https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-3(9)-412-421.
8. Кузан Г. Професійна підготовка фахівців соціономічних професій у вимірі сучасних вимог і реалій. *Молодь і ринок*. 2018. № 10(165). С. 68–73.
9. Мукан Н., Чубінська Н., Наконечна С. Застосування аксіологічного підходу у професійній підготовці сучасного фахівця. *Академічні візії*. 2023. Вип. 20. URL: https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/419/378.
10. Тюльпа Т. Аксіологічний підхід до формування соціальної компетентності майбутніх фахівців соціономічних спеціальностей у професійній підготовці. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2019. № 6(93). С. 271–279. DOI: https://doi.org/10.33216/2220-6310-2019-93-6-271-279.
11. Kryvylova O., Sosnickaya N., & Oleksenko K. Axiological approach to the psychological and pedagogical training of future teachers of the new generation. *Educational Dimension*. 2020. Iss. 3(55). P. 141–155. DOI: https://doi.org/10.31812/educdim.v55i0.3954.
12. Shahobitdinov K. Axiological approaches to the development of professional responsibility of future teachers. *Science, innovation, education vital issues of the XXI century. Next Scientists Conferences*. 2023. № 1(01). P. 94–96.

References:

1. Varenko, T. K. (2010). Aksiolohichnyi pidkhid ta dotsilnist yoho realizatsii v suchasnii systemi vyshchoi pedahohichnoi osvity [Axiological approach and expediency of its implementation in the modern system of higher pedagogical education]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh*, 11(64), 161–164. [in Ukrainian].

2. Vitvytska, S. S. (2015). Aksiolohichnyi pidkhid do vykhovannia osobystosti maibutnoho vchytelia [Axiological approach to educating the personality of the future teacher]. *Kreatyvna pedahohika*, 10, 63–67. [in Ukrainian].

3. Hvozdiĭ, S. P. (2016). Pidhotovka maibutnikh fakhivtsiv sotsionomichnykh spetsialnostei do bezpeky zhyttia i profesiinoi diialnosti yak sotsialno-pedahohichna problema [Training future specialists of socionomic specialties for life safety and professional activity as a socio-pedagogical problem]. *Pedahohika bezpeky*, 1, 40–47. [in Ukrainian].

4. Hryniuk, S. P., & Zheludenko, M. O. (2020). Aksiolohichnyi pidkhid do formuvannia profesiinoi kompetentnosti v maibutnikh fakhivtsiv [Axiological approach to the formation of professional competence in future specialists]. In *Modern researches in psychology and pedagogy: Collective monograph* (pp. 111–127). Riga: Izdevnieciba "Baltija Publishing". https://doi.org/10.30525/978-9934-588-36-5/6 [in Ukrainian].

5. Dovhal, R. H. (2024). Aksiolohichnyi pidkhid yak osnova formuvannia tsinnisnykh oriientyriv maibutnikh pedahohiv profesiinoho navchannia [Axiological approach as the basis for the formation of value orientations of future teachers of vocational education]. *Pedahohichna akademiia: Naukovi zapysky*. https://doi.org/10.5281/zenodo.15742256 [in Ukrainian].

6. Iskerskyi, I. (2024). Osoblyvosti profesiinoi pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv sotsionomichnykh profesii v umovakh voiennoho stanu [Peculiarities of professional training of future specialists in socionomic professions under martial law]. *Psykholoho-pedahohichni problemy suchasnoi shkoly*, 2(12), 20–29. https://doi.org/10.31499/2706-6258.2(12).2024.315001 [in Ukrainian].

7. Kravchenko, L. (2023). Metodolohichni zasady aksiolohichnoho pidkhodu u pidhotovtsi maibutnikh vykladachiv zakladiv profesiinoi osvity [Methodological foundations of the axiological approach in the training of future teachers of vocational education institutions]. *Aktualni pytannia u suchasnii nautsi*, 3(9), 412–421. https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-3(9)-412-421 [in Ukrainian].

8. Kuzan, H. (2018). Profesiina pidhotovka fakhivtsiv sotsionomichnykh profesii u vymiri suchasnykh vymoh i realii [Professional training of specialists in socionomic professions in the dimension of modern requirements and realities]. *Molod i rynok*, 10(165), 68–73. [in Ukrainian].

9. Mukan, N., Chubinska, N., & Nakonechna, S. (2023). Zastosuvannia aksiolohichnoho pidkhodu u profesiinii pidhotovtsi suchasnoho fakhivtsia [Application of the axiological approach in the professional training of a modern specialist]. *Akademichni vizii*, 20. Retrieved from https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/419/378 [in Ukrainian].

10. Tiulpa, T. (2019). Aksiolohichnyi pidkhid do formuvannia sotsialnoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv sotsionomichnykh spetsialnostei u profesiinii pidhotovtsi [Axiological approach to the formation of social competence of future specialists of socionomic specialties in professional training]. *Dukhovnist osobystosti: Metodolohiia, teoriia i praktyka*, 6(93), 271–279. https://doi.org/10.33216/2220-6310-2019-93-6-271-279 [in Ukrainian].

11. Kryvylova, O., Sosnickaya, N., & Oleksenko, K. (2020). Axiological approach to the psychological and pedagogical training of future teachers of the new generation. *Educational Dimension*, 3(55), 141–155. https://doi.org/10.31812/educdim.v55i0.3954

12. Shahobitdinov, K. (2023). Axiological approaches to the development of professional responsibility of future teachers. *Science, innovation, education vital issues of the XXI century. Next Scientists Conferences*, 1(01), 94–96.